

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Psihopedagogie Specială
1.4 Domeniul de studii	Științe ale Educației
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Management, consiliere și asistență psihopedagogică în instituțiile incluzive / Consilier școlar (Cod COR* 235903), Mentor (Cod COR* 235902) și Designer instrucțional (Cod COR* 235904)

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	PMR2230 Psihobiologia sexualității – modele aplicative The psychobiology of sexuality - applicative models						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. Univ. Dr. Carmen Costea-Bărluțiu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. Univ. Dr. Carmen Costea-Bărluțiu						
2.4 Anul de studiu	1	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DA

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					10
Examinări					3
Alte activități: pregătire lucrări practice, planuri de educație sexuală					15
3.7 Total ore studiu individual					83
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<p>Este indicată, dar nu obligatorie, parcurgerea disciplinelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psihologia generală și a personalității • Psihologia dezvoltării • Neurobiologie • Consilierea persoanelor cu dizabilități și a familiilor acestora • Psihologia clinică a persoanelor cu dizabilități
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea, adaptarea și/ sau conceperea unor metode de evaluare psihopedagogică și/sau clinică la copii, tineri, adulți • Design și implementare de programe de consiliere și asistență psihopedagogică a persoanelor cu diferite dizabilități și familiilor acestora.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none">• Videoproiector• Laptop• Boxe• Imprimantă
--	---

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>CP. 1. Realizarea, implementarea, monitorizarea și coordonarea de programe de evaluare, intervenție și asistență psihopedagogică în diverse instituții, școli, spitale, organizații, asociații, cabinete individuale și asociate, centre publice și private.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>1.1. Absolventul elaborează și aplică programe de identificare și evaluare psihopedagogică bazate pe dovezi științifice.</p> <p>1.3. Absolventul elaborează programe de intervenție psihopedagogică, programe de învățare și programe de asistență psihopedagogică.</p> <p>CP. 2. Elaborarea și implementarea de programe de consiliere și asistență psihopedagogică și consiliere vocațională pentru copiii și elevii cu tulburări de dezvoltare, tulburări emoționale și comportamentale, tulburări de învățare, dizabilități și cerințe educaționale speciale (CES).</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>2.1. Absolventul identifică, selectează și aplică activități și programe de consiliere și asistență psihopedagogică bazate pe dovezi științifice.</p> <p>2.4. Absolventul realizează ședințe de consiliere a părinților sau a altor aparținători, în probleme de relaționare cu persoanele aflate în dificultate, datorate dizabilităților sau bolilor cronice.</p> <p>2.6. Absolventul oferă consultanță, analizează, elaborează și implementează politici educaționale și sociale în domeniul dizabilității și a incluziunii.</p> <p>CP. 4. Proiectarea și implementarea de design-uri de cercetare în domeniul managementului, consilierii și asistenței psihopedagogice.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>4.3. Absolventul analizează critic (putere statistică, limite, interpretări) rezultatele cercetărilor pentru a le valorifica în propria activitate terapeutică sau pentru a identifica noi problematice de cercetare.</p> <p>4.4. Absolventul proiectează, implementează și coordonează cercetări-acțiune.</p>
--------------------------------	--

Competențe transversale	<p>CT. 1. Aplicarea principiilor și a normelor de etică și deontologie profesională din ghidurile și codurile profesionale bazate pe valorile în acțiune, drepturile, demnitatea și calitatea vieții persoanelor cu dizabilități. Rezultate ale învățării:</p> <p>1.2. Absolventul îndeplinește cu responsabilitate sarcinile profesionale aplicând principiile, codurile de etică și deontologie profesională în vederea asigurării unui demers diagnostic, de evaluare și intervenție psihopedagogică.</p> <p>1.3. Absolventul previne și identifică situațiile și contextele generatoare de abateri la etica și deontologia profesională.</p> <p>1.4. Absolventul promovează și aplică abordări diagnostice și terapeutice bazate pe dovezi validate științific.</p> <p>CT. 2. Cooperarea eficientă în echipe de lucru profesionale, interdisciplinare, specifice desfășurării proiectelor și programelor din domeniile psihopedagogiei speciale și psihologie.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>2.2. Absolventul optimizează calitatea serviciilor de consiliere și intervenție psihopedagogică, consiliere vocațională și a activităților de diagnoză organizațională și management.</p> <p>2.6. Absolventul promovează empowerment-ul și drepturile persoanelor cu dizabilități în cadrul școlii, profesiei și societății.</p>
--------------------------------	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Analiza unor modele bio-psiho-sociale de abordare a sexualității umane, în vederea facilitării înțelegerii activității de educație sexuală în școală și construirii unor programe educație sexuală pe baze teoretice și empirice solide, cu aplicabilitate la copii, adolescenți, adulți cu și fără dizabilități și familiile acestora.
---------------------------------------	---

7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Definierea operațională a comportamentului sexual uman, din perspective teoretice multiple (psihanaliză, teorii ale învățării, teoria evoluționistă etc.); • Descrierea și aplicarea unor modele ale răspunsului sexual, din perspectivă bio-psiho-socială; • Decelarea specificului educației sexuale și comunicării părinți-copii-profesori pe tema sexualității, la diferite vârste, pentru persoane cu și fără dizabilități și familiile acestora; • Stabilirea efectelor psihologice ale contracepției, sarcinii, infertilității și avortului la diferite etape de vârstă; • Identificarea și descrierea particularităților de dezvoltare a identității sexuale și de gen, precum și comportamentele asociate acestora; • Descrierea particularităților exprimării sexualității la vârsta adultă și vârsta a treia; • Discutarea tulburărilor din sfera sexualității și sănătății fizice și psihice în privința sexualității; • Utilizarea ghidurilor internaționale pentru selectarea metodelor și strategiilor celor mai eficiente și adaptate în abordarea terapiei tulburărilor sexuale; • Conturarea rolului eticii și deontologiei profesionale, a procesului de formare și de supervizare/ intervizare în contextul profesiei de psihopedagog, în relației cu educația sexuală, precum și a auto-cunoașterii și auto-îngrijirii profesionistului.
---------------------------	---

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Definiții: activitatea sexuală, actul sexual, comportamentul sexual.	prelegerea brainstorming-ul	
2. Influențe biologice și evoluționiste în comportamentul sexual uman.	prelegerea interactivă	
3. Perspective teoretice principale asupra sexualității umane: teoria psihanalitică, teoriile învățării, modelul bio-psiho-social.	prelegerea explicația	
4. Răspunsul sexual uman – excitația și orgasmul. Rolul creierului în excitația sexuală.	prelegerea expunerea	
5. Ciclul răspunsului sexual. Modelul Masters și Johnson. Alte modele ale răspunsului sexual.	prelegerea brainstorming-ul	
6. Educația sexuală. Abordări ale acesteia în diferite țări.	prelegerea	Auto-reflecție
7. Rolul comunicării dintre părinți și copii despre sexualitate.	prelegerea dezbateră	
8. Contracepția și tipuri de contraceptive. Efecte psihologice ale metodelor contraceptive.	prelegerea	Auto-evaluarea, uto-reflecția
9. Sarcina și schimbările psihologice ale acesteia. Sarcina la vârsta adolescenței și la adolescentele vulnerabile.	prelegerea exercițiul	
10. Fazele dezvoltării sexuale și ale genului. Identitatea de gen, comportamente asociate acesteia.	prelegerea brainstorming-ul	

11. Dezvoltarea sexuală din copilărie până la vârsta adolescenței.	prelegerea brainstorming-ul	
12. Atracția sexuală și dezvoltarea identității sexuale a adolescenților.	prelegerea exercițiul	Analiză vignete de caz
13. Sexualitatea la vârsta adultă și la vârsta a treia. Comportamentul sexual al persoanelor vârstnice.	dezbateră reflecția	
14. Sănătatea sexuală și patologia comportamentului sexual.	dezbateră brainstorming-ul	

Bibliografie

- Addlakha, R., Price, J., Heidari, S. eds. (2017). Disability and sexuality: Claiming sexual and reproductive rights, în *Special issue: Disability and Sexuality: Claiming Sexual and Reproductive Rights. Reproductive Health Matters* 25:4–9.
- Albury, K., McCosker, A., Pym, T., Byron, P. (2020). Dating apps as public health ‘problems’: cautionary tales and vernacular pedagogies in news media. *Health Sociology Review* 29.3: 232–248.
- Alexander, N., Taylor Gomez, M. (2017). Pleasure, sex, prohibition, intellectual disability, and dangerous ideas, în *Special issue: Disability and Sexuality: Claiming Sexual and Reproductive Rights. Reproductive Health Matters* 25:114–120.
- American Psychological Association, APA Task Force on Guidelines for Assessment and Intervention with Persons with Disabilities. (2022). *Guidelines for Assessment and Intervention with Persons with Disabilities*. Descărcat de la <https://www.apa.org/about/policy/guidelines-assessment-intervention-disabilities.pdf>
- Arthur, A.A. (2003). The emotional lives of people with learning disability, în *British Journal of Learning Disabilities*, 31, p. 25-30;
- Costea-Bărluțiu, C. (2015) Elemente de consiliere psihologică și psihoterapie a persoanelor cu dizabilități și a familiilor acestora, în Roșan, A. (coord.) *Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*. Iași. Editura Polirom, p. 525-562;
- Ellsberg, M., Jansen, H. A., Heise, L., Watts, C. H., Garcia-Moreno, C. (2008). Intimate partner violence and women’s physical and mental health in the WHO multi-country study on women’s health and domestic violence: An observational study. *The Lancet* 371.9619: 1165–1172.
- Englander, E. (2019). What do we know about sexting, and when did we know it? *Journal of Adolescent Health* 65.5: 577–578.
- Fix, R. L., Assini-Meytin, L. C., Harris, A. J., Letourneau, E. J. (2021). Caregivers’ perceptions and responses to a new norm: The missing link in addressing adolescent sexting behaviors in the U.S. *Archives of Sexual Behavior* 50.2: 575–588.
- Kattari, S. K., Turner, G. (2017). Examining more inclusive approaches to social work, physical disability, and sexuality. *Journal of Social Work in Disability & Rehabilitation* 16.1: 38–53.
- Lehmiller, J.J. (2018). *The Psychology of Human Sexuality*, 2nd ed., Wiley Blackwell, John Wiley & Sons, New Jersey;
- Liang, M., Simelane, S., Fillo, G. F. et al. (2019). The state of adolescent sexual and reproductive health. *Journal of Adolescent Health* 65.6: S3–S15.
- Lusti-Narasimhan, M., Beard, J. R. (2013). Sexual health in older women. *Bulletin of the World Health Organization* 91:707–709.
- Madigan, S., Ly, A., Rash, C. L., Van Ouytsel, J., Temple, J. R. (2018). Prevalence of multiple forms of sexting behavior among youth: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Pediatrics* 172.4: 327–335.
- Mona, L. R., Cameron, R. P., Clemency Cordes, C. (2017). Disability culturally competent sexual healthcare. *American Psychologist* 72.9: 1000–1010.
- Patchin, J. W., Hinduja, S. (2020). It is time to teach safe sexting. *Journal of Adolescent Health* 66.2: 140–143.

Peterson, Z. D., Voller, E. K., Polusny, M. A., Murdoch, M. (2011). Prevalence and consequences of adult sexual assault of men: Review of empirical findings and state of the literature. *Clinical Psychology Review* 31.1: 1–24.

Rothman, E. F., Exner, D., Baughman, A. L. (2011). The prevalence of sexual assault against people who identify as gay, lesbian, or bisexual in the United States: A systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse* 12.2: 55–66.

Smith, S. G., Chen, J., Basile, K. C. et al. (2017). The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey (NISVS): 2010–2012 State Report. Atlanta, GA: National Center for Injury Prevention and Control and the Centers for Disease Control and Prevention.

Stewart, J., Douglas, G., O'Rourke, T., Gammel, C. (2020). Promoting safer sex in the context of heterosexual anal intercourse: A scoping review. *Journal of Clinical Nursing*.

Streuer, C. S., Schafer, C. L., Garcia, V. P., Quint, E. H., Sandberg, D. E., Wittman, D. A. (2019). "If everyone else is having this talk with their doctor, why am I not having this talk with mine?": The experiences of sexuality and sexual health education of young women with spina bifida. *The Journal of Sexual Medicine* 16.6: 853–859.

United Nations Population Fund (UNFPA, 2018). Young persons with disabilities: Global study on ending gender-based violence, and realizing sexual and reproductive health and rights. New York: UNFPA.

Wade, R. M., Harper, G. W. (2020). Racialized sexual discrimination (RSD) in the age of online sexual networking: Are young Black gay/bisexual men (YBGBM) at elevated risk for adverse psychological health? *American Journal of Community Psychology* 65.3–4: 504–523.

Walters, F. P., Gray, S. H. (2018). Addressing sexual and reproductive health in adolescents and young adults with intellectual and developmental disabilities. *Current Opinion in Pediatrics* 30.4: 451–458.

8.1 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Variabile psihologice, culturale și sociale în comportamentul sexual	dezbaterea	Recapitulare
2. Anatomia și fiziologia sexualității. Sistemul genital feminin și sistemul genital masculin.	exercițiul studiul de caz	
3. Erotofilia și erotofobia. Trăsăturile de personalitate și comportamentul sexual	explicația exercițiul studiul de caz	Auto-reflecție
4. Simțurile și răspunsul sexual: văzul, auzul, mirosul și rolul acestora în sexualitate	exercițiul studiul de caz	
5. Orgasmul – teorii, influența genului, variații în răspunsul sexual	exercițiul studiul de caz	Utilizarea unor vignete de cazuri
6. Erori în programele de educație sexuală și recomandări pentru corectarea acestora.	jocul de rol	
7. Sfaturi pentru părinți în abordarea sexualității cu copiii lor. Specificul comunicării despre sexualitate cu copiii cu dizabilități.	exercițiul	Auto-reflecție
8. Tipuri de metode contraceptive și ratele de eficacitate ale acestora.	exercițiul	Auto-evaluarea atașamentului
9. Avortul și impactul acestuia asupra femeilor și bărbaților. Avortul la vârsta adolescenței, avortul la femei vulnerabile	exercițiul studiul de caz	
10. Orientarea sexuală și diversitatea sexuală în lumea contemporană.	discuția în triade	

11. Reacții ale părinților raportat la sexualitatea copiilor și adolescenților. Specificul acestora în cazul copiilor cu dizabilități.	exercițiul studiul de caz	Exercițiul experiențial
12. Relațiile romantice și sexualitatea la vârsta adolescenței. Rolul școlii în modelarea comportamentului sexual al adolescenților.	exercițiul	
13. Comportamentul sexual normal și deviant al adultului.	exercițiul	
14. Terapia tulburărilor de dinamică sexuală și a traumelor sexuale	exercițiul	

Bibliografie

- Aggleton, P., R. Cover, D. Leahy, D. Marshall, and M. L. Rasmussen, eds. (2018). *Youth, sexuality, and sexual citizenship*. London: Routledge.
- Akhtar, S., Gulati, R. eds. (2019). *Eroticism: Developmental, cultural, and clinical realms*. New York: Routledge.
- American Psychological Association, APA Task Force on Guidelines for Assessment and Intervention with Persons with Disabilities. (2022). Guidelines for Assessment and Intervention with Persons with Disabilities. Retrieved from <https://www.apa.org/about/policy/guidelines-assessment-intervention-disabilities.pdf>
- Barker, M.- J. (2018). The psychology of sex. London: Routledge.
- Barrense-Dias, Y., Berchtold, A., Surís, J.-C., Akre, C. (2017). Sexting and the definition issue. *Journal of Adolescent Health* 61.5: 544–554.
- Bilynsky, N.S. (2003). Child Therapy Activity and Homework Planner, John Wiley & Sons, Inc., New Jersey;
- Black, R. S., Kammes, R.R. (2019). Restrictions, power, companionship, and intimacy: A meta-synthesis of people with intellectual disability speaking about sex and relationships. *Intellectual and Developmental Disabilities* 57.3: 212–233.
- Brassard, A., Johnson, S.M. (2016). Couple and Family Therapy: An Attachment Perspective, în Cassidy, J., Shaver, P.R. (eds.). *Handbook of Attachment. Theory, Research, and Clinical Applications*, The Guilford Press, New York;
- Castro, Á., Barrada, J. R. (2020). Dating apps and their sociodemographic and psychosocial correlates: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17.18: 6500.
- Chazan, S.E. (2002). Profiles of Play. Assessing and Observing Structure and Process in Play Therapy, Jessica Kingsley Publishers, London;
- Edison Knapp, S., Jongsma Jr., A.E. (2017). Parenting Skills Homework Planner (w/ Download), 1st Ed., John Wiley & Sons, Inc., New Jersey;
- Fortenberry, J. D. (2013). Puberty and adolescent sexuality. *Hormones and Behavior* 64.2: 280–287.
- Gray, P. B., Garcia, J. R. (2016). *Evolution and human sexual behavior*. Cambridge, MA: Harvard Univ. Press.
- Greenspan, S.I., Thorndike Greenspan, N. (2003). The Clinical Interview of the Child, 3rd ed., American Psychiatric Publishing, Inc., Washington DC;
- Hailes, H. P., Yu, R., Danese, A., Fazel, S. (2019). Long-term outcomes of childhood sexual abuse: An umbrella review. *The Lancet Psychiatry* 6.10: 830–839.
- James, S. E., Herman, J. L., Rankin, S., Keisling, M., Mottet, L., Anafi, M. (2016). The Report of the 2015 U.S. Transgender Survey. Washington, DC: National Center for Transgender Equality.
- Jina, R., Thomas, L. S. (2013). Health consequences of sexual violence against women. *Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynaecology* 27.1: 15–26.
- Knapp, S.E., Berghuis, D.J. (2004). The Parenting Skills Treatment Planner, 1st Ed., John Wiley & Sons, Inc., New Jersey;

Knapp, S.E., Jongsma, A.E., Dimmitt, C. (2012). *The School Counseling and School Social Work Treatment Planner*, 2nd ed., John Wiley & Sons, New Jersey;

Lehmiller, J.J. (2018). *The Psychology of Human Sexuality*, 2nd ed., Wiley Blackwell, John Wiley & Sons, New Jersey;

Nelson, K. M., Rothman, E.F. (2020). Should public health professionals consider pornography a public health crisis? *American Journal of Public Health* 110.2: 151–153.

Nixon, P., Düsterhöft, I. eds. (2018). *Sex in the digital age*. London: Routledge.

O’Shea, A., Latham, J. R., McNair, R. et al. (2020). Experiences of LGBTIQ+ people with disability in healthcare and community services: Towards embracing multiple identities. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17.21: 8080.

Treisman, K. (2020). *Instrumentar de tehnici terapeutice creative. Cum lucrăm cu adolescenții și copiii cu trauma de dezvoltare*, Ed. Trei, București;

Winkelstern, J.A., Berghuis, D.J. (2001). *The Special Education Treatment Planner*, 1st Ed., John Wiley & Sons, Inc., New Jersey;

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității academice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Disciplina abordează o temă sensibilă și controversată, aceea a sexualității umane, în lumina modelelor teoretice și a bunelor practici în domeniu, utile profesioniștilor psihopedagogi în lucrul cu persoane vulnerabile, de toate vârstele. Utilizarea unor abordări actuale, cu suport științific solid și a practicilor bazate pe dovezi reprezintă dezideratul care tinde să atingă expectanțe înalte raportat la comunitatea academică, dar și să abiliteze absolvenții pentru a face față provocărilor impuse de domeniul educației sexuale în școli, asociații profesionale care abordează copii și adulți cu dizabilități, respectiv alte categorii de angajatori spre care absolvenții se pot orienta.
- Lucrările practice și de seminar propuse abordează atât domeniul evaluării, cât și al intervenției, educația sexuală a persoanelor cu dizabilități, abilitarea părinților și aparținătorilor pentru abordarea temei sexualității cu copiii lor, dezvoltarea abilităților de proiectare a programelor de educație sexuală în instituții, prin metode specifice și operaționalizarea conceptelor teoretice.
- Cunoștințele predate și metodele derivate din teorie sunt în acord cu cerințele Colegiului Psihologilor din România, cu accent pe latura etică și deontologică a profesiei, respectiv respectă cerințele Registrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior și Clasificării Ocupațiilor din România.
- Colegiul Psihologilor din România, a Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică (www.copsi.ro) și a Procedurilor de atestare în conformitate cu Normele metodologice de aplicare a Legii 213/2004
- Registrul Național al Calificărilor din învățământul Superior (www.anc.edu.ro/registrul-national-al-calificarilor-din-invatamantul-superior-ncis/)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	examen	Lucrare de semestru – proiect de educație sexuală	60,00%
10.5 Seminar/laborator	Reflecție sub forma unui eseu pe marginea unui articol de specialitate	Prezentare orală	30,00%

	Oficiu		10%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • cunoașterea teoriei aferente domeniului psihobiologiei sexualității umane; • definirea corectă a conceptelor specifice domeniului; • utilizarea corectă a terminologiei de specialitate, în vederea conceptualizării unor situații concrete de viață, exemplificarea și operaționalizarea termenilor de specialitate; • utilizarea conceptelor, a modelelor teoretice, în vederea realizării planurilor de educație sexuală pentru persoane cu și fără dizabilități și familiile acestora. 			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

26.09.2023

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

Prof. Univ. Dr. Adrian ROȘAN